

Wandkleed ter gelegenheid van het 10 jarig bestaan

Bevloggen zorg

Herinneringen aan 45 jaar Het Schouw

'Het Schouw is een modern flatgebouw van 13 verdiepingen, waar plaats is voor 346 bewoners. Op de bovenste verdieping zijn 14 kamers voor personeelsleden. Bovendien is er een ziekenafdeling met 22 bedden. Het huis ligt gunstig in tuinstad Buikslootermeer. Vlakbij het nieuwe winkelcentrum en met voldoende groen om te wandelen. Het huis biedt een geestelijk thuis voor mensen uit de vakbeweging en de socialistische kring. Alles in Het Schouw is erop gericht de bewoners in staat te stellen hun eigen leven te leiden met, zo nodig, een aangepaste verzorging'.

Tekst uit folder 1972.

Woonzorgcentrum
Het Schouw

1 | Voorwoord

23 februari 2017 bestaat Het Schouw 45 jaar! Het huis heeft al jaren een enorm goede reputatie en was in 2016 volgens zorgkaart Nederland het beste huis van Amsterdam-Noord, met een gemiddelde klantwaardering van 8,8! Maar iedereen weet het: op het grote veld – tussen de 2 gebouwen van Het Nieuwe Schouw - stond Het Oude Schouw. Het huis waar veel bewoners en medewerkers vol weemoed over spreken. De vermaardheid van Het Nieuwe Schouw bouwt voort op die van Het Oude Schouw. Deze heeft alles te maken met de vooruitstrevende visie die bestuurders en medewerkers daar al hadden op wonen, zorg en welzijn. En op de enorme betrokkenheid en inzet van medewerkers en vrijwilligers.

Een huis voor werkers en strijders

De oorsprong van de 'rode' huizen ligt in 1947, wanneer een groep enthousiaste mensen plannen maken voor 'een pensiontehuis voor bejaarden die leefden in de sociaaldemocratische sfeer'. Door een samenwerking tussen de PvdA, Humanitas, de VARA en de Algemene Woningbouw Vereniging lukte het, het Willem Dreeshuis te bouwen. Het werd geopend door Willem Drees in 1957. Door de grote belangstelling (er was een wachtlijst van 3.000 mensen!) begonnen in 1964 de voorbereidingen voor de bouw van 'Een tweede Willem Dreeshuis', later Het Schouw genaamd. Op 23 februari 1972 vond de opening plaats. Het Schouw werd het grootste sociaaldemocratische huis van de Willem Drees Stichting. De Stichting groeide verder door nieuwbouw van De Venser en De Klinker en een fusie met De Rietvinck. De 5 'rode' huizen hadden als doel senioren van sociaaldemocratische huize in hun eigen sfeer een rustige en verzorgde oude dag te bieden. 'We zijn een tehuis voor hen, die na een leven

van werken en strijden, in eigen sfeer hun levensavond kunnen doorbrengen', zoals een van de bestuurders zei. Daarbij is het essentieel aldus minister-president Willem Drees 'Niet alleen jaren aan het leven, maar juist ook leven aan de jaren toe te voegen'.

Licht, ruimte en lucht

Het Schouw werd gebouwd vanuit de moderne stedenbouwkundige principes van 'licht, lucht en ruimte'. Het was vernieuwend vanwege de hoogbouw en de locatie in tuinstad Buikslotermeer. Het uitzicht op de omgeving was een sensatie, dat zich elke dag anders liet aanzien. Bij mooi weer waren zelfs IJmuiden en het latere Almere te zien!

Welzijn

Vernieuwend was ook dat - zoals Willem Drees al zei - welzijn altijd voorop stond. Er werd niet gewerkt vanuit een medisch - maar vanuit een welzijnsmodel. Bevlogen bestuurders en medewerkers ontwikkelden dat model steeds verder. In de woorden van een bewoner: 'Hier mot niks en mag alles'.

Renovatie en nieuwbouw

Na verloop van tijd veranderde de zorgvraag. Aan de ene kant kwamen bewoners op steeds hogere leeftijd in Het Schouw wonen. Ze waren kwetsbaarder en hadden meer zorg nodig. Aan de andere kant nam de behoefte aan aanleunwoningen toe. Het oude gebouw werd eind jaren 80 daarom aangepast. Het werd opgesplitst in een verzorgingshuis waar mensen 'beschermd en verzorgd' konden wonen en in inleunwoningen waar mensen 'zelfstandig' woonden: De Kopse Kant.

Herinneringen aan Het oude Schouw

De viering van het 45 jarige bestaan is een goed moment om terug te blikken op de achtergrond van - en het leven in Het Oude Schouw. Dankzij enkele (oud)medewerkers - hun namen staan op de laatste bladzijde - kon journaliste Marlette van den Bergh herinneringen optekenen.

Er kon veel meer opgetekend worden. Maar wat er nu staat geeft een boeiende kijk op de idealen in het oude huis en hun uitwerking op het dagelijkse leven.

Soms lijken vertelde zaken misschien tegenstrijdig. Dat zijn ze echter niet. Omdat soms wordt verwoord hoe het er in de jaren 70 aan toe ging, soms hoe de visie was veranderd in de jaren 80. En daarin zat een ontwikkeling.

Deze herinneringen laten zien dat Het Schouw een huis is om TROTS op te zijn! Een huis dat zeer wordt gewaardeerd door bewoners, naasten, medewerkers en vrijwilligers. Een huis dat zijn tijd altijd al ver vooruit was.

Zo is het bijzonder dat de vooruitstrevende visie van Het Schouw (en de Willem Drees Stichting) inmiddels heel veel navolging heeft gevonden. En dat de centrale waarden van toen - vrijheid, zelfbeschikking, verdraagzaamheid, verbondenheid, respect - nu voor heel Amstelring richtinggevend zijn. Net trouwens als het motto van Willem Drees: het gaat erom 'juist ook leven aan de jaren toe te voegen'.

Ook over Het huidige Schouw valt veel te melden. Dat doen we echter met ons 50 jarige bestaan. Wat in elk geval helder is, is dat de prettige levendige sfeer van Het Oude Schouw ook in Het Nieuwe Schouw duidelijk herkenbaar is. En dat de motivatie, betrokkenheid en verbondenheid van de medewerkers en vrijwilligers ook nu enorm is.

Veel bewoners, medewerkers en vrijwilligers zijn van het Oude naar het Nieuwe Schouw meeverhuisd. Sommigen van hen zijn ruim 10, 20, 30 of 40 jaar verbonden met het huis!

Het Schouw blijkt duidelijk een plek waar het goed toeven is. Een fijn thuis voor velen. Vroeger, nu en - als het aan de inzet van de medewerkers en vrijwilligers ligt - zeker ook in de toekomst!

Amsterdam, 23 februari 2017.

Marlette van den Bergh, journaliste

Anton Koolwijk, humanistisch geestelijk verzorger.

Het is ons een genoegen U te kunnen uitnodigen

tot het bijwonen van de officiële opening

van ons tweede tehuis HET SCHOUW op

woensdag 23 februari 1972 om 14.30 uur.

De Wethouder voor de Volkshuisvesting, de heer H. J. Kuypers

heeft zich bereid verklaard de opening te verrichten.

STICHTING WILLEM DREESHUIS

Uitnodiging voor de opening, 1972.

Na de eeuwwisseling werd geconcludeerd dat het gebouw niet meer aan de vereisten voldeed en een renovatie te duur was. Besloten werd tot nieuwbouw. Er waren twee opties: het gebouw afbreken en daarna vervangen door nieuwbouw of de bewoners in Het Schouw laten wonen en op 2 naastgelegen parkeerplaatsen nieuwbouw realiseren. Het werd de tweede optie. In 2012 waren alle bewoners naar de nieuwbouw verhuisd en werd Het Oude Schouw afgebroken. Het Nieuwe Schouw is een woonzorgcentrum voor minimaal 125 senioren, met 72 groepswooningen en 53 zorgwoningen. Alle ruime rolstoelvriendelijke appartementen voldoen aan de vereisten van onze tijd. 'Verpleegd wonen' kan in de groepswooningen, 'verzorgd wonen' in de zorgwoningen. De afstand tussen de verschillende gebouwen waarin Het Nieuwe Schouw nu gehuisvest is, wordt echter als onpraktisch ervaren. Maar weinig bewoners kunnen zelfstandig, buitenom van het ene naar het andere gebouw. En ook voor medewerkers is de afstand erg onhandig.

2 | Idealen

Het Schouw was vooruitstrevend door zijn progressieve bewoners, moderne gebouw en bevlogen visie op wonen, zorg en welzijn. Bewoners werden er gestimuleerd tot zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Vrijheid, gelijkheid en respect stonden hoog in het vaandel.

Wies, die sinds 1976 in Het Schouw werkt, vertelt: "Je moest in het begin lid zijn van de PvdA, of Het Parool lezen of de VARA-gids hebben, anders kwam je er niet in."

Marga: "De bewoners kwamen allen uit de 'rode familie'. Deze lijn werd echter met de nodige soepelheid gevolgd en in 1984 losgelaten. Bewoners konden voortaan zelf beslissen of ze zich in de sociaaldemocratische sfeer dachten thuis te voelen."

Tiny: "Het Schouw was een heel vernieuwend huis. De mensen hadden allemaal een eigen kamer en die kamers waren ook best groot. In protestantse of katholieke huizen sliepen mensen vaker met elkaar op één zaal." Anton (1958): "Bewoners hadden elk een eigen douche, keukentje en badkamer. Dat was toen verre van zelfsprekend".

Marga: "Wij vonden het heel belangrijk dat mensen bleven meedoen aan de maatschappij: zelf boodschappen doen, initiatieven ontplooiën. Wij stimuleerden dat. Er moest geen breuk zijn in het leven tussen voor - en na de inhuizing in Het Schouw. Soms zag je bewoners in colonne met hun scootmobiel door het park rijden".

Anton "Toen de bewoners vanwege hun afnemende vitaliteit steeds minder aan het buitenleven konden deelnemen, werd de maatschappij in huis gehaald. Omdat mensen niet meer naar de markt konden, kwam er een wekelijkse versmarkt in huis met een vis-, bloemen-, koekkraam. Maar ook met kleding, snoep en sierraden.

Het huis organiseerde tal van activiteiten en had eigen clubs. De clubs werden geleid door vrijwilligers, die op hun beurt werden ondersteund

Badkamer(tje) met keukenblok, woonkamer en winkeltje.

door sociaal-cultureel werkers. Er was een grote afdeling sociaal-cultureel werk. Zowel bewoners als 'buitengasten' (buurtbewoners) konden aan de activiteiten en clubs deelnemen en gebruik maken van talrijke voorzieningen. Van de kapsalon, de fysiotherapie, van de bank die spreekuur hield. Er kwam ook een dagopvang. Voor mensen die extra steun en structuur nodig hadden".

Marga: "Hun eigen mening geven hoorde daar ook bij. Zo ontstond 'de commissie van overleg', een voorloper van de bewonerscommissies. Die hadden veel zeggenschap". Anton: "Ook later nog, toen mevrouw Glorius voorzitter van de cliëntenraad was, werd de inspraak van bewoners erg op prijs gesteld. Op alle etages waren etagegesprekken waar bewoners door de cliëntenraad werd gevraagd naar hun wensen, ervaringen en meningen".

"Ik weet ook nog dat er begin van deze eeuw een groot klantentevredenheidsonderzoek werd

De bar.

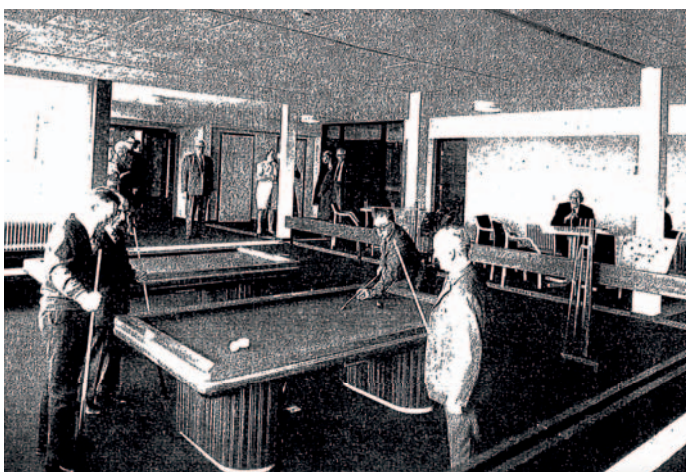
gehouden door het LOC en dat de rapporteur meldde dat haar opviel dat bewoners hier - in vergelijking met andere huizen - een uitgesproken mening over van alles hadden. Een tijdje was ons motto daarom: 'Dit is het huis voor mensen met een eigen mening'".

Marga: "Ook individuele wensen waren van belang. Zo was er een bewoner die een volkstuin wilde beginnen, toen hebben we dat geregeld. Ik zie dat wijffie nog met haar gietertje door de tuin lopen," lacht ze.

"Er werden gespreksgroepen georganiseerd. Daar werden discussies gevoerd over maatschappelijke kwesties zoals euthanasie maar ook over de zorg en het beleid in Het Schouw. Die discussies konden fel zijn. Zo waren er voor -en tegenstanders van ons drankbeleid. Wij hadden als een van de eerste huizen een bar. Aanhangers van 'de blauwe knoop' waren het niet eens met dit beleid. Ja, de mensen konden duidelijk hun mening kenbaar maken."

Anton vertelt dat vrijheid in Het Schouw erg belangrijk was. "Mensen hadden maximale vrijheid. Een logee kon - in overleg - blijven slapen. Mensen konden drank in het winkeltje kopen. En als ze vielen dan werd die drank niet zondermeer verboden, maar volgde er een gelijkwaardig gesprek: 'Wat is wijsheid?' Mensen bepaalden zelf hoe laat ze thuis kwamen. En mochten bijvoorbeeld hun huisdieren meenemen. Zolang ze er zelf voor konden zorgen".

Marga: "Ik herinner me een kunstenaar, meneer Vleeschhouwer, die wilde alleen in Het Schouw wonen als zijn enorme stenen paard mee mocht.

De kapsalon en de biljartkuil.

Het paard van meneer Vleeschhouwer.

Nou, dat vonden wij goed. Dat paard heeft eerst bij de vijver gestaan en later bij het restaurant. Nu staat het in de Heemtuin. In andere huizen hadden ze dat nooit toegestaan!"

Anton: "Bij sommige bewoners was het een puinhoop en stond het mudjevol! Bewoners kregen die vrijheid." Marga: "Het was niet zo dat er geen regels waren, er waren wel gesprekken met bewoners over veiligheid. Maar mensen mochten in principe hun huis inrichten zoals ze zelf wensten."

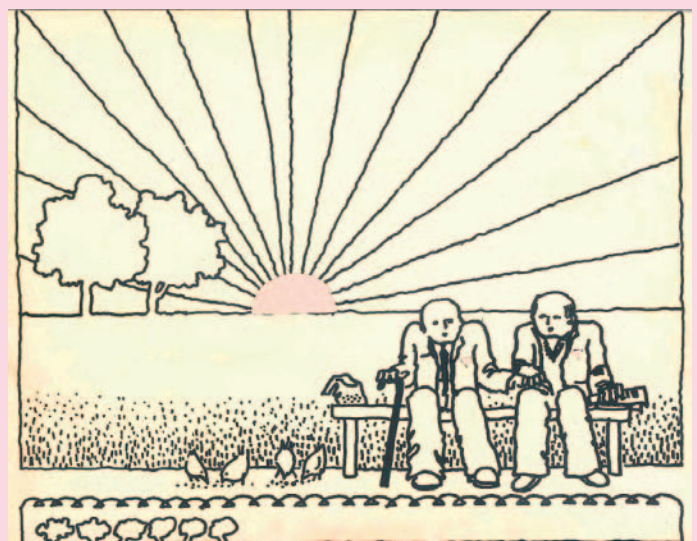
Marga noemt het beleid van Het Schouw revolutionair omdat het uitging van 'verzorging met de handen op de rug' en 'denken in mogelijkheden'. "Er waren geen standaarden, er werd gekeken naar wat mensen nog zelf konden doen en die dingen mochten ze zelf doen. Als een mevrouw

nog zelf haar toilet kon schoonmaken dan deed ze dat. Dat was in die tijd heel bijzonder en weet je, het houdt de mensen kwiek en zo houden zij regie over hun leven."

Marga: "Vanaf de jaren 80 werd een actief anti-hospitalisatie en normalisatiebeleid gevoerd. Het huis moest geen tehuis zijn. Er moest geen verschil zijn tussen het wonen in de wijk en in het huis. Zowel het taalgebruik als het praktische leven in huis werd daarom aangepast. Er werd niet gesproken over een 'opname' maar een 'inhuizing', over 'bewoner' en niet over 'patiënt'. De echtparenkamer werd voortaan tweepersonskamer genoemd. Omdat ook niet-echt)paren samen mochten wonen. Homoseksuele stellen waren toen al welkom".

De zelfbeschikking werd ook vergroot door het starten van een restaurant. Met de mogelijkheid op verschillende tijden te eten en te kiezen uit een keuzemenu. Ook buurtbewoners waren welkom. Mensen moesten zo zelf op de tijd letten en nadenken over wat ze op dat moment wilden eten. Suze vertelt lachend: "De bewoners hadden ook allemaal een elektrisch kookplaatje op hun kamer en dat zorgde nog weleens voor problemen. De brandweer kwam bijna elke dag langs omdat het alarm weer eens af ging! Zij konden er ook om lachen hoor."

Anton vertelt over de privacy van de bewoners: "In de jaren '80 kregen de bewoners hun eigen adres, deurbel en postbus. Hier hebben ze zelf

Jaren 80 roze stellen welkom bij Willem Drees Stichting.

Het restaurant toen en nu.

hard voor gestreden bij de PTT. Want in die tijd had één gebouw gewoon één adres en huisnummer. Bewoners gingen hiertegen in protest, want ze wilden niet dat anderen hun post konden lezen. Alle kamers van de bewoners werden vernummerd: elke kamer werd een zelfstandig adres. Een brief kon zo rechtstreeks naar het adres van die bewoner worden gestuurd. De woningen van de bewoners hadden geen deurklink, maar een deurnop. Je kon dus niet zomaar naar binnen." Marga: "Het personeel was dienstverlenend en we zeiden altijd 'Het is het huis van de bewoner en jij bent op bezoek'. Je kon niet ongevroegd binnenlopen."

Een andere belangrijke waarde in Het Schouw was gelijkwaardigheid. Marga: "Er werd altijd in multidisciplinair overleg met bewoners én hun familieleden gepraat. Het was vooruitstrevend dat de familie zo werd betrokken. Er waren natuurlijk weleens grenzen aan de zorg, dat wij het niet meer aankonden omdat een bewoner heel veel zorg nodig had. De familie stelde dan weleens voor dat zij die zorg wilden overnemen en wij vonden dat goed. De familie had veel inspraak." De gelijkwaardigheid bleek ook uit het afschaffen van de uniformen. Marga: "Het Schouw was geen

ziekenhuis, geen instituut. Dus op een gegeven moment werden de uniformen afgeschaft. Nog steeds dragen de meeste medewerkers hun gekleurde jasje los."

De medewerkers werden ook gestimuleerd om zichzelf te ontwikkelen. Marga: "Een belangrijk deel van ons budget werd daaraan besteed. Zo werd Wies, omdat zij zo goed als huishoudelijk hulp werkte, gevraagd om een opleiding tot verzorgende te volgen."

3 | Sociaal betrokken bewoners

Marga: "Het Schouw had echt het beleid om vooral te doen wat je nog kunt. Na blijven denken over de keuzes die je wilt maken, wij noemden dat een 'positief stressniveau'."

Suze: "Hoe wij merkten dat het een rood huis was? Het waren hele fanatieke mensen." Wies legt uit: "Ik zal het nooit vergeten, in de verkiezingstijd hingen er van die hele grote plakkaatjes op de ramen met daarop 'stem PvdA.'" Ook de schoonvader van Dilo, die jarenlang in Het Schouw heeft gewoond, was 'echt een mannetje van de PvdA'. Dilo: "Ja, het was een socialistische man dus het sprak hem aan dat er veel mensen van de PvdA woonden. Hij vond dat prettig, de mensen lagen in zijn straatje. Hij was een sociaal bewogen man, altijd bezig met andere mensen en met wat er in de maatschappij gebeurde. Als mensen in Het Schouw niet sociaal betrokken waren dan zorgde hij er wel voor dat ze dat werden. Er was bijvoorbeeld een zekere meneer, schuin tegenover hem, en die kwam nooit de deur uit. Die zat maar binnen. Toen is mijn schoonvader naar hem toegestapt en hij zegt: 'Kom op, ga ook eens mee naar beneden, even

wat drinken.' Hij had die man zover gekregen dat hij meeding, dat was al heel wat. Maar toen dacht hij 'ik moet die man toch eigenlijk eens een taak geven en hij zei 'ik heb een mooie taak voor je, als jij nou eens de post rondbrengt.' Toen ging die man de post rondbrengen. Aan het begin was het nog moeilijk maar op een gegeven moment leefde die man gewoon op, hij had weer zin gekregen. Mijn schoonvader was zo'n type socialist. Altijd anderen stimuleren."

In Het Schouw hadden veel bewoners een taak, dat wilden zij zelf. Suze: "Op elke gang had je één bewoner van de bewonerscommissie en dat was de meest fanatieke. Die leidden ook die gang, tenminste dat dachten ze he, ze dachten allemaal dat ze directeur waren in die tijd! Ze deden de post, deelden foldertjes rond met PvdA-nieuws, meneer van de Broek was bijvoorbeeld een hele fanatieke."

Naai- en verstelwerk door bewoners. Rechts dhr. Pomp, 1980.

4 | Bewoners en medewerkers in actie

Dat de bewoners fanatiek waren was ook te merken aan het aantal demonstraties en stakingen waaraan ze meededen.

Suze vertelt over het kapen van de pont, begin jaren '80: "Er was een landelijk protest tegen de bezuinigingen in de zorg en wij deden mee, met de bewoners van Het Schouw en de directie, alles deed mee. We zijn toen met een busje met alle bewoners die nog goed waren en het personeel naar de Van der Pekstraat gegaan, op het pontje gestapt en we zeiden tegen de kapitein: 'Wij kapen deze pont!'" Grinnikend vervolgt ze: "We zijn toen een paar keer heen en weer gevaren met hem, ja iedereen was in die tijd aan het staken he, dus die man vond het alleen maar leuk. Na een tijdje zijn we er afgestapt en naar de Dam gegaan waar iedereen stond." Marga voegt toe: "En op de pont werd snert geserveerd vanwege het snertbeleid!"

Marga bewaart ook goede herinneringen aan de vele demonstraties waaraan werd geparticipeerd. "Het personeel stimuleerde mensen om sociaal betrokken te zijn. Wij deelden affiches uit, stelden mensen op de hoogte van demonstraties en maakten samen met de bewoners spandoeken die hergebruikt konden worden met leuzen als: 'Schouw Solidair' en 'Schouw in de Rouw'."

Met een glimlach vertelt ze hoe de bewoners ook het personeel kon aansporen om mee te doen met demonstraties. "Dan werd er gezegd: 'wat doen jullie hier, jullie moeten mee naar de Dam!' Eigenlijk is dat wel geweldig, ze hielden ons scherp.

Bewoners demonstreren in winkelcentrum

Een groep bewoners van Het Schouw nam per bus deel aan de grote demonstratie tegen de plaatsing van nieuwe kernwapens in ons land op 21 november 1981.

Het kapen van de pont, begin jaren '80.

We konden veel leren van de bewoners. Ik herinner me ook nog de demonstratie in het winkelcentrum tegen bezuinigingen van Brinkman, en we hebben een keer het kruispunt bezet. We zijn ook een keer met rood-witte paraplu's naar Den Haag getogen om te demonstreren voor 'een zorgeloze oude dag.'

Marga: "We gingen op een dag naar een manifestatie in de Rai, met allemaal autootjes met geloof ik wel 7 man per autootje. We mochten niet naar de Dam maar tijdens die manifestatie riep iedereen 'Willen we naar de Dam, dan gaan we naar de Dam!' dus toen ging de demonstratie in een hele stoet daar naartoe." Lachend vertelt Marga hoe ze later weer het hele stuk terug moesten lopen om de auto's op te halen.

Een groep bewoners van Het Schouw nam per bus deel aan de grote demonstratie tegen de plaatsing van nieuwe kernwapens in ons land op 21 november 1981.

Uit een verslag van een bewoner: "Waarom wilden wij ouderen, ook de vrouwen zo graag meedoen? Wel, toen wij jonger waren deden wij ook altijd mee, met zoveel als we konden. Deze demonstratie wilden we ook zeker niet missen. Want misschien was het wel de laatste keer dat we mee konden doen. Wij, wat hebben wij gedaan in ons leven dan vechten voor de jeugd, voor goed onderwijs, voor een beter leefklimaat. Wij deden dat opdat de wereld er beter zou gaan uitzien voor iedereen. Ik was blij dat er nu ook een aantal mee konden gaan en getuigen van hun nog brandende geestdrift voor dit werk en bereidheid ervoor te strijden".

Toos en Tiny bladeren samen door fotoboeken en halen herinneringen op aan de tijd dat zij in Het Schouw werkten. Zo stuiten zij op een foto uit 21 november 1981, waarop te zien is dat bewoners in een grote bus naar een demonstratie gaan. Toos: "Zij gingen demonstreren tegen de plaatsing van kernbommen. Ik deed daar niet aan mee hoor, iemand moest in het winkeltje blijven."

Ook Tiny kan zich niet herinneren dat zij hieraan meedeed maar ze weet nog wel dat er een volle bus met bewoners naartoe ging. "Ja, je merkte wel dat men zich bezighield met wat er in de wereld aan de hand was."

"Bij de demonstratie tegen kernraketten hadden we een touringcar vol met wel 42 bewoners. Het was de enige bus die van de politie mocht meerijden," vertelt Marga trots.

Dhr. en Mw. Jungblut hebben hun ervaring als bewoners bij die demonstratie opgetekend: "Weer alleen Het Schouw! Hoe was het mogelijk... de enige bus in deze volksuitspraak tegen alle atoomwapens.... Dat heeft heel wat energie en doorzettingsvermogen gekost.

Voor ons was het een eer een te mogen zijn met al deze demonstranten. Een belevenis. De gehele wereldpers werd getoond waarin een klein volk groot kan zijn. Een voorbeeld voor de gehele wereld. Directie van Het Schouw en organisatoren, dank dat wij dit mochten beleven".

Nog een voorbeeld van strijd. Eind jaren 80 kwamen er inleunwoningen. Tijdens de verbouwing moesten de bewoners tijdelijk verhuizen, maar de schoonvader van Dilo stak daar een stokje voor. "Mijn schoonvader zei tegen de directie: 'Ik snap dat het moet gebeuren, maar ik ben het er niet mee eens dat al die mensen naar een andere plek gaan, daar kunnen die mensen niet aan wennen.' Hij had het ook in de koffiëkring verteld, dat hij naar de directie ging stappen. Hij had ook een idee hoe het anders kon, de mensen konden tijdelijk in stacaravans wonen. De directie vond het prijzig maar uiteindelijk hebben ze toch toegestemd. Voor een half jaar kwamen er toen stacaravans op het terrein. Dat vonden de mensen prachtig, en dat is hem in dank afgenomen," vertelt Dilo vol trots. Jannie voegt toe: "Mijn vader was een mannetje van: niet zeuren, het moet gebeuren. Dat heb ik altijd in hem bewonderd."

5 | Werken in Het Schouw

“Zowel Toos, Tiny, Suze als Wies hebben er niet bewust voor gekozen om in een rood huis te werken en zij kunnen zich ook niet herinneren dat collega’s dit deden.”

Toos: “Toen ik bij Het Schouw kwam werken werd mij niet gevraagd van welke politieke partij ik lid was, dat maakte niet uit denk ik.” Lachend vervolgt ze: “Ja ik was ook niet rood, ik was van de VVD, Maar dat was verder geen geheim hoor!” Sommige medewerkers hadden wel affiniteit met de PvdA en de bewoners konden dat waarderen.

Anton: “Veel mensen hadden wel een ongodsdienstige achtergrond.”

Tiny: “In de jaren '80 moest ik met een meneer naar het ziekenhuis. We zaten in de wachtkamer en raakten aan de praat. Hij bleek bij de AJC (de Arbeiders Jeugd Centrale) te hebben gezeten, net als mijn ouders. Dus daar konden we lekker over praten, ik begreep waar hij het over had. Later kwam hij hier nog op terug en zei: ‘Nou heb ik eindelijk iemand meegehad waarmee ik kon praten.’”

In de jaren '80 werkte Tiny op de ziekenafdeling op de 12e verdieping en begon elke dag om 8 uur. Tiny: “De 12e was eigenlijk een beetje een eilandje, we kwamen niet vaak beneden. De sfeer onderling was heel goed, we hadden een heel leuk team,” zegt Tiny als ze naar een foto van het team wijst. “Op de 12e was er een woonkamer waar de mensen samen aten, behalve als mensen te ziek waren, dan aten ze op hun eigen kamer. Ik bracht het eten en de koffie langs en soms hielp ik in de verzorging.”

Toos werkte vanaf 1972 jarenlang in Het Schouw, eerst als huishoudelijke hulp, later in het winkeltje. Ze vertelt hoe het werk in het winkeltje ging. “De werkdag begon om 8 uur, ik maakte dan alles op orde. Ik runde die hele toko in mijn eentje, behalve op vrijdag en zaterdag want dan werkten we met zijn tweeën. We mochten alles zelf bestellen, we hadden onze eigen koekjesman en fruitman en als we iets bestelden vulden we dat in op een lijst, het was eigenlijk een Appie Heijn in het klein! In de kelder hadden we een voorraadje en als het restaurant bijvoorbeeld koekjes te kort kwam, dan leenden ze het van ons. De volgende week kregen we het dan weer terug, zo hielpen we mekaar gewoon altijd,” zegt Toos. “We hebben dagen gehad met een omzet van 1300 gulden, dat was toen een hele boel!”

“In het winkeltje was het in het begin nog heel primitief, we hadden een los ijskastje staan en daar lagen de pakjes roomboter en pakjes melk in. De mensen hadden geen losgeld maar betaalden met een puntenkaart. Dat was zo'n kaart waarop alle bedragen stonden: centen, stuivertjes, dubbeltjes, kwartjes, guldens – met een totale waarde van 92 gulden geloof ik. Daar werd van alles van gekocht door de bewoners, ook sigaren of flessen drank. Als iemand dan bijvoorbeeld een pakje boter kwam halen, voor 1 gulden 85, dan moest ik dat bedrag van de puntenkaart afscheuren en dat in een doosje doen. Aan het eind van de dag moest ik die bonnetjes allemaal gaan tellen, dat was me een klus van hier tot gunter!”

Het leukste aan het werk vond Toos de zelfstandigheid en het contact met de mensen. "Alle bewoners kwamen bij mij langs dus ik kende iedereen. De mensen hadden vertrouwen in me en zeiden: 'Pak jij het geld maar uit mijn portemonnee.' In het winkeltje moesten we alles zelf doen: het aanvullen, het bestellen, de papieren enzovoort." Rond 1980 werd het winkeltje gelukkig verbouwd en kreeg Het Schouw een grotere winkel met een professionele kassa. Het handmatig tellen was toen voorbij. "De reden waarom het winkeltje vergroot werd, was omdat de bonkaarten en broodtrommels werden afgeschaft," verteld Marga. "Bewoners konden zo zelf beslissen wat zij als broodmaaltijd wilden gebruiken en waar zij het wilden kopen."

Wies werkte van 1976 tot 1986 in de huishouding en vertelt: "Met twee collega's hadden we de hele gang, dan moesten we alle kamers schoonmaken. Wat heel leuk was: we zagen alles. De verzorging kwam niet bij iedereen binnen, alleen bij degenen die zorg nodig hadden. Wij waren eigenlijk 'de ogen en oren' van de verzorging. Soms zagen wij dat een bewoner er een beetje pips uitzag en dan liepen we even naar een collega van de verzorging om te zeggen dat ze even moesten gaan kijken. In die tijd hadden we allemaal hetzelfde kostuum aan, de huishouding had een bruin uniform met een geel kraagje en geel pochetje." Suze: "En wij van de verzorging hadden allemaal een blauw uniform met een wit kraagje en wit pochetje. Voor de bewoners was dat ook duidelijk herkenbaar."

Toos aan het werk in het winkeltje, eind jaren '70.

Suze herinnert zich dat de overdracht met andere diensten altijd op een opmerkelijke plek plaatsvond. "Ze waren vergeten een kantoorje te bouwen in Het Schouw, dus wij zaten 's morgens in het keukentje, daar hadden we een tafel en een krukje neergezet. Er was in die tijd geneens een raam!" Lachend vervolgt ze: "Dus we zaten daar in een donker hokje met mekaar over te dragen."

"Wij brachten het eten rond op van die karren. Sommige mensen hadden op doktersadvies biefstuk, dan had je dat ook op je kar, rauw he – want ze moesten het zelf nog opbakken. Het mooie is, je wist alles uit je hoofd van die bewoners. Die krijgt een toetje, die een banaan. De mensen hadden buiten een broodtrommeltje staan, zo'n ijzeren ding. Bij de intake zeiden ze wat ze wilden,

Groepsfoto

wit of bruin wel of geen ei. En die kregen ze dan tot hun dood, er werd niets veranderd. Sommigen kregen 3 keer per week ei en sommige koelkasten zaten vol met eieren!"

Wies: "Want ze vonden dat ze er recht op hadden, dus ook al aten ze het niet, ze wilden ze wel. Je had in die tijd nog de intercom, dan riep mevrouw Schaft (de onder-directrice) om dat er extra soep was en dat de bewoners een pannetje buiten konden zetten en dan gingen wij ermee rond."

Suze: "En dan vroegen we aan de mensen 'Bent u normaal of niet?' want je had diabetes enzo, dat werd allemaal met stickertjes gedaan in die tijd." Als we het eten daarna gingen ophalen dan was lang niet alles op, tonnen hadden we over! Dat verkochten ze allemaal aan de boeren, voor de beesten."

Toos en Tiny herinneren zich nog dat de bewoners 's avonds brood uitgedeeld kregen door collega Ria. Toos: "Ria was zo'n echte Amsterdamse, die had hele verhalen te vertellen, ze kende iedereen." Suze: De kapjes die over waren mochten wij eten, met een beetje boter bij de koffie, weet je nog?"

Suze: "En één keer in de 14 dagen werden alle 360 bedden verschoond. En ik ben heel allergisch voor stof dus ik werd zo verkouden als wat. En dat waren allemaal lakens en dekens he, dekbedden had je toen nog niet. Dat ging allemaal tegelijk in containers naar beneden."

Wies en Suze bewaren nog goede herinneringen aan het contact met collega's en missen dat nu nog regelmatig Wies: "We werkten in teams van 12 en elke dag hadden we om half 10 koffiepauze. Dat was zo gezellig, we spraken elkaar en wisten alles van elkaar, dat is nu helemaal niet meer zo. De koffie voor de bewoners begon om 10 uur, maar de mensen stonden vaak om half 10 al in de zaal achter onze stoelen te wachten, zo bang waren ze dat hun plekkie bezet zou zijn!"

Yvonne werkt al ruim 35 jaar als kapster in Het Schouw. In Het Oude Schouw had ze nog een echte kapperszaak, nu gaat ze met haar karretje langs bij de bewoners. "Waarom ik hier kwam werken? Ach, ik was 23 en ik dacht, ik probeer wat." Het is haar goed bevallen want ze werkt er nog steeds. "Vroeger was het voor bewoners echt een uitje, naar de kapsalon gaan. Mensen kwamen gezellig zitten, ik had zo'n tafel met boekjes. Ik kende iedereen, al die grijze koppies. Nog steeds ken ik

Tiny met haar collega's aan het werk, jaren '80.

iedereen hoor, maar de mensen zijn hulpbehoevender en niet meer zo praterig als vroeger. Het is natuurlijk ook anders nu er geen kapsalon meer is maar ik bij de bewoners thuis kom."

"Ik moest eraan wennen dat er in Het Schouw een beetje een vrijgevochten cultuur heerste," vertelt Anton "In andere huizen was het veel meer afgebakend dat bepaalde taken bijvoorbeeld door de huismeester werden gedaan. Ik herinner me nog goed dat de stoelen klaargezet moesten worden voor een herdenking en vroeg of hij dat wilde doen. Hij zei: 'Heb je zelf geen handen?' Terwijl ik in het vorige huis juist op mijn kop kreeg als ik het zelf deed. Ik vond het mooi dat in Het Schouw iedereen als gelijk werd gezien en het vanzelfsprekend was dat iedereen mee hielp. Ook de directeur." Marga vult aan: "Als maatschappelijk werker hielp ik ook mee bedden te verschoneren". Anton: "Wat ook kenmerkend is, is de grote betrokkenheid en het grotere verantwoordelijkheidsgevoel. Sommige zaken zijn onduidelijk georganiseerd. Maar ze gebeuren wel. Ook als medewerkers ziek zijn. Het lijkt erop alsof mensen elkaars werk vanzelfsprekend overnemen als dat moet".

Anton "Bewoners hadden allen hun eigen huisarts. De Behandelgroep was er nog niet. Er was fysiotherapie in dienst, in het begin een maatschappelijk werker en later een geestelijk verzorger. Maar de andere disciplines kwamen vanuit de wijk".

6 | Voorzieningen in Het Schouw

De bewoners van Het Schouw konden vanwege hun leeftijd steeds moeilijker zelfstandig naar buiten om zaken te regelen. Daarom kwamen er in Het Schouw allerlei voorzieningen waar bewoners terecht konden.

Suze werkt al 40 jaar in Het Schouw en weet nog precies hoe het oude Schouw eruit zag. "Je kwam binnen bij de receptie en vlak daarnaast had je bordjes met alle namen van de bewoners erop met zo'n schuifje. Zo kon je precies zien welke bewoners thuis waren. Als je de hoek om kwam had je hele lange gangen, met 29 bewoners per gang en er waren maar 2 liften voor 12 etages. Aan het begin en het einde van elke gang had je twee echtparenkamers. Het beste kon je eigenlijk rolschaatsen aandoen want je moest veel heen en weer lopen, het waren héle lange gangen!"

Toos vertelt dat er in de beginjaren nog geen restaurant was. "De mensen aten hun maaltijden op hun kamer. Er was wel een balie bij de keuken waar mensen een borrel konden drinken. Ook waren er biljarttafels en er was een aquarium in de hal."

Tiny: "Op elke verdieping had je bij de lift een zitje, daar gingen we soms pannenkoeken eten met de

bewoners. Er was een stel, dat waren twee zussen, die bakten vaak pannenkoeken en taartjes."

De bewoners van Het Schouw konden vanwege hun leeftijd steeds moeilijker zelfstandig naar buiten om zaken te regelen. Daarom kwamen er in het Schouw allerlei voorzieningen waar bewoners terecht konden. Toos: "Je had de bar, het winkeltje, een kapster, een pedicure en elke vrijdag stond de visboer met verse haring met zuur beneden!" Tiny vult aan: "Er stond ook vaak een rek met tweedehandskleding beneden, en een snoepkar."

Tiny: "In die tijd had je nog geen pinautomaat dus elke maand kwam er iemand van de bank langs. Hij kwam dan met zo'n ijzeren kluis waar het geld in zat en ging bij de ingang van Het Schouw zitten. Dan kon je zeggen: 'Ik wil graag 25 gulden opnemen', en dan werd het geld van je rekening gehaald."

Een foto uit 1981 waarop kapster Yvonne te zien is. Zij werkt nu nog steeds in Het Schouw.

7 | Activiteiten in Het Schouw

Het Oude Schouw stond – net als Het Nieuwe Schouw - bekend om zijn levendige, bruisende en gezellige sfeer.

De verzorgingshuis bewoners waren erg actief. Ze werden betrokken bij de dagelijkse activiteiten.

Wies: "Op de intercom werd in de begintijd nog omgeroepen 'Er zijn spruitjes in de keuken, wie wil helpen de spruitjes te schillen, of aardappels te pitten of weet ik wat.'" Suze: "En dan kwamen ze met hun schortje om hun appartementje uit, dan gingen ze naar de keuken."

Suze: "De bewoners waren in die tijd nog heel goed, ze kwamen allemaal lopend binnen –arm in arm." Wies: "We hadden bustochtjes in die tijd en de bussen waren afgeladen. Dan stonden er zes autobussen voor de deur, het hele huis was leeg, iedereen was weg! Nu krijgen we niet eens een busje van 6 mensen vol."

Suze: "Wat dacht je van vakanties, een hele week weg met ze! Naar Putten. Dan gingen al die bussen toeteren! Gingen ze weg."

Wies: "er waren altijd een paar die bleven achter, heerlijk rustig was het toen in huis."

Marga: "Er werden in die tijd dienstweigeraars ingeschakeld om het busje te rijden, zodat er dagelijks uitstapjes voor de bewoners georganiseerd konden worden. Zo was er toen ook al wekelijks zwemmen in het zwembad."

Dilo herinnert zich dat zijn schoonvader meedeed met de geheugentraining: "Er was een groepje geformeerd en die maakten een wandeling. Tijdens de wandeling moesten ze goed opletten en later op een blocnote schrijven wat ze allemaal gezien hadden. Later werd dan gevraagd: 'Nou meneer Pomp, wat heeft u allemaal gezien?' en dan moest hij vertellen welke planten en bloemen hij allemaal gezien had, zonder dat hij op zijn blocnote mocht kijken! Een soort geheugenuurtje, dat zorgde ervoor dat de boel daarboven een beetje bleef draaien."

Anton: "Tussen de verschillenden huizen van de Willem Drees Stichting waren allerlei competities. Zo waren er zang- en schaaktoernooien. We hadden een hele grote prijzenkast met bekens die bewoners van Het Schouw gewonnen hadden"

Breien voor het wereldkampioenschap voetbal, 2006.

Wies: "Ook voor het personeel was het een veel leukere tijd. Als ik denk aan het schaatsen, de Elfstedentocht. Dan stonden er in de recreatiezaal allemaal tv's beneden en de boel was versierd en er was chocolademelk. Wij deden ook mee. Als Willeke Alberti kwam optreden kwamen we eerst allemaal werken. Daarna kwamen ook onze echtgenoten. Dan moest de recreatiezaal omgebouwd worden. Iedereen hielp." Suze: "Ja er was meer eenheid onder het personeel, je was vrijer."

Anton 'Er waren veel welzijnsmedewerkers werkzaam bij het sociaal-culturele team. En we hadden veel welzijnsvrijwilligers. De medewerkers stuurden vrijwilligers aan. En de vrijwilligers leidden allerlei clubjes en activiteiten, zoals koersbal, klaverjas, rummikub, de biljard-, wandel- en breiclub, spelletjes in de Salon en bak- en schilderactiviteiten in het Atelier. Dit is ook nu nog zo. Wekelijks zat de Theaterzaal vol met 100 – 150 mensen bij allerlei grote optredens en activiteiten. En in de zomer was er stevast in juli en augustus Het Zomerterras. Een wekelijkse buitenactiviteit met optredens, barbecues en allerlei gezellige dingen. Al die activiteiten trokken veel bewoners, maar ook heel veel buurtbewoners".

“Ook het restaurant trok heel veel mensen. Tussen de middag en 's avond konden mensen op 4 verschillende tijdstippen warm eten. Het was een echt uitje. Met stijlvolle, wisselende keuzemenu's, sjiek gekleed bedieningspersoneel en gezonde smaakvolle maaltijden”.

“'s Morgens en 's middags konden bewoners kiezen of ze bij het koffiezitje op de etage bij de lift met ganggenoten koffie of thee wilden drinken. Of dat ze dat beneden deden samen met mensen van andere etages. De bar met het terras waren 's middags een heel gezellig ontmoetingspunt”.

8 | Bijzondere dagen

Alle feestdagen werden in Het Schouw gevierd. Hoewel Koninginnedag wat gevoelig lag bij rode bewoners.

Zoals het een echt 'rood' huis betaamt, werd de 'Dag van de Arbeid' op 1 mei uitbundig gevierd. Er hing dan een enorm grote rode vlag aan de mast voor het huis. Tiny: “Op die dag kwam er altijd een spreker en we kregen een rood gebakje.” Toos: “Ja en als het kon, dan moest je een rood shirtje aan en werd 'De Internationale' gezongen door een koor.”

Suze: “En dan moest je ze fanatiek horen zingen”, ze zet een stemmetje op en doet een vuist omhoog, “De Internationaaaaale”. Wies lachend: “Ze konden amper staan, maar ze hesen zich uit hun rolstoel en stonden de Internationale te zingen!” Suze: “En er kwamen grote sprekers, Joop den Uyl kwam, Wouter Bos, Wim Kok, eigenlijk zijn alle PvdA-leiders bij ons geweest.”

Anton: “Er zijn hier 3 premiers geweest. Ook Willem Drees, de burgemeesters van Thijn en Cohen, ministers D 'Ancona en Bussemaker, Gerdi Verbeet, Rob Oudkerk en Tweede Kamerleden als Mei Li Vos, Tanja Jadnanansing, Otwin van Dijk en vele anderen zijn geweest. En – toen hij nog niet bekend was – kreeg ik een keer een telefoontje van Lodewijk Asscher. Of hij met bewoners kon

We moeten niet vergeten dat Het Schouw toen een verzorgingshuis was en nu vooral een verpleeghuis. De vitaliteit van bewoners nam toen ook wel af, maar was toch groter dan nu. Anton “Toen de bewoners in Het Oude schouw kwetsbaarder werden, werden op de etages ook activiteiten georganiseerd zoals bloemschikken, film kijken, sjoelen, bingo en pannenkoeken bakken. Eigenlijk net als nu”.

Willem Drees met directeur Mulder, 1977.

Joop en Liesbeth den Uyl, 1979.

Wim Kok, jaren '90.

spreken. Hij kwam op zijn fiets en was te gast op de gespreksgroep”

Suze: “Je had toen nog van die zware liftdeuren die je open moest trekken. Dan kregen wij met 1 mei de opdracht om de mensen snel aan te kleden en naar beneden te brengen, dat was een heel karwei en dan gingen we liften kapen en riep ik: VOL!” zegt ze schaterlachend. Het was altijd erg druk op de Dag van de Arbeid.

Anton: “De Nationale Dodenherdenking was en is voor bewoners ook een belangrijk moment. Veel mensen gingen vroeger naar de herdenking op de Dam of op het Purmerplein. Ze herdachten dan de mensen die werden weggevoerd en omkwamen. Velen kenden mensen persoonlijk. Ook hadden mensen soms in het verzet meegeholpen”.

Toos en Tiny bekijken samen de foto's van een sinterklaasfeest uit de jaren '80. Tiny: “Ik weet nog dat Sinterklaas op de 12e verdieping kwam. Hij kreeg koffie en had een verhaaltje voor iedereen. Toos: “Wij vierden ook Sinterklaas met de personeelsvereniging. Dan gingen we lootjes trekken en moest iedereen een cadeautje kopen met een gedicht erbij. Dat was altijd zo'n gezellige avond!”

Tiny tijdens een bezoek van Sinterklaas, jaren '80
Anton: “De kerstmaaltijd werd in huis altijd op kerstdag zelf geserveerd. Dat was een groots feest. En met de kerstviering die al eerder werd gehouden werd altijd afgesloten met een socialistisch strijdlied: “Op naar het licht”. Kerst zelf werd gevierd als het zonnewendefeest en het feest van de verbondenheid. Ik heb indertijd ingevoerd dat kerst ook als christelijk feest gevierd moest worden. Dat gaf wel bij bewoners de nodige discussie”.

Suze: “Als het kerstdag was, dan stonden ze 's morgens vroeg om 10 uur in een rij in de hal bij de receptie. Er stonden mensen bij de lift die werden opgevangen. Er was een draaiboek. Want bewoners wouden allemaal als eerste een tafeltje hebben om te zitten. Alle bewoners gingen toen nog naar beneden met eten.”

Wies: “En met kerst kwam het koor, met personeel en bewoners. Allemaal kerstliederen zingen, 's morgens om 8 uur over de gangen. En soms was je nog niet klaar met de zorg, maar dan zette je de deur open zodat de mensen die in bed lagen dit toch konden horen.” Wies: “s avonds was alles gedekt, prachtige tafels. Iedereen liep in het zwart en wit prachtig gekleed, echt ongelofelijk mooi!”

Tiny tijdens Sinterklaasfeest, jaren '80.

De befaamde playbackshow door medewerkers

Suze: "Het is nu niks in vergelijking met Het Oude Schouw hoor, het is nu binnen 1 uur klaar, dan worden bewoners onrustig. Ach, het blijft gezellig hoor."

Wies: Met oud en nieuw zat de hele zaal vol tot na twaalf. Dan had je al die champagneglazen opgestapeld en de champagne stroomde daaroverheen. En de nachtdienst was tot 2 of 3 uur bezig om iedereen weer terug te brengen naar de kamer."

Operette

Toos was erg actief in de personeelsvereniging. De personeelsvereniging organiseerde allerlei dingen, zowel voor het personeel als de bewoners. Zo waren er klaverjasavonden, dansavonden en operettes, waar Toos 10 jaar lang aan meedeed. Toos: "We begonnen in september met repeteren, elke donderdagavond van 20.00 tot 23.00. Daarna gingen we vaak nog tot een uur of 4 drinken aan de bar. Maar 's Ochtens om 8 uur was ik weer op Het Schouw hoor, ik was altijd weer om 8 uur present."

Het repeteren voor de operette was een serieuze zaak. "Ook thuis moesten we oefenen. We kregen een cassettebandje, moesten thuis luisteren en maar herhalen en herhalen. In mei hadden we 5 uitvoeringen en na afloop stonden er hele recensies in de krant, in de Echo en de Noord-Amsterdammer!"

"Als we iets niet goed deden kregen we na afloop op ons sodemieter! Dan ging de dirigent tekeer en zei dat we het 'zus en zo' hadden moeten doen. Ze was fanatiek en zat bij de operette vereniging geloof ik. Wij konden er wel om lachen en vonden het vooral heel leuk om mee te doen. Na afloop

kregen we ook altijd een bloemetje en aan het eind van de week had ik 5 bossen staan! En de mensen dachten allemaal dat we zelf zongen, maar in werkelijkheid playbackten we alles." Tiny: "Daarom was het ook zo mooi want het waren prachtige stemmen en het leek net alsof jullie het zelf zongen. Ook die kleding was prachtig," zegt Tiny terwijl ze de foto's bekijkt. Toos: "Mijn man zat bij een optreden een keer achterin de zaal en stak een sigaretje op. Toen zei een vrouw tegen hem: 'U mag hier niet

roken want dat is slecht voor de stemmen van de zangers'. Toos lacht uitbundig en vertelt verder: "We zongen niet echt omdat het veel te hoog en te moeilijk voor ons was. Mijn man wist dit natuurlijk, want hij zag mij thuis altijd oefenen."

Overlijden

Bladerend door het fotoalbum blijkt dat veel collega's inmiddels overleden zijn. "Die is dood, die is dood," zegt Toos. "Die leeft nog!" zegt Toos als ze een foto voorbij ziet komen. Tiny lacht en zegt: "Dat ben ik!" en vervolgt: "In Het Schouw gingen regelmatig bewoners dood maar dat hoort erbij." Suze: "In die tijd moesten we de mensen zelf afleggen, dat is dat je de mensen helemaal zelf wast en aankleedt, nagels knippen, scheren. Ik vond het altijd heel fijn, dat was gewoon het laatste wat je deed. Dan denk je: eerst begeleid je in het achteruitgaan, dan het sterven, het was vaak wel mooi".

Wies: "Soms was het natuurlijk ook wel verdrietig, vooral mensen die onverwachts overleden."

Keti Koti, 2015.

9 | Anekdoten

Wat in de gesprekken met Wies, Suze, Toos en Tiny vooral naar voren komt is de liefde voor de mensen. Voor allemaal was dat de reden dat zij dit werk wilden doen. Suze: "Het is prachtig, oudere mensen. Die hebben zoveel bagage, die hebben zoveel aan je te vertellen, zoiets aandoenlijks." Tiny: "Ik vond het verzorgen van de mensen zo leuk, dat ik vaak nog in mijn pauze even bij ze ging kijken." Lachend: "Dan zeiden mijn collega's: 'Daar gaat ze weer, ga toch eens zitten Tiny!'"

Vistochtje voor bewoners, 1980.

Wies herinnert zich een belangrijk moment, wat haar tot op de dag van vandaag is bijgebleven. Met tranen in haar ogen vertelt ze: "Ik zal het nooit vergeten, ik was even bij een bewoonster langs geweest en toen ik wegging zei ik tegen d'r: 'Nou ik ga weer hoor, ik ben zo terug!' waarop zij zegt, voordat ik de deur dichttrek: 'Ik ga een boek schrijven met de titel: ik ben zo terug, want jullie zeggen allemaal dat je terugkomt maar jullie komen nooit.' Dat heeft me zo aangegrepen," vertelt Wies. "Je weet hoe dat gaat, je belooft iets en door de drukte van de dag kom je er niet aan toe, maar het raakte me zo dat die mevrouw dat zo zei. Daar heb ik echt van geleerd, je moet niet zomaar iets beloven. Je moet je beloftes nakomen. Weet je wat het is...je leert van die mensen."

Toos: "Er was een echtpaar op gang 2 en dat was zo'n ontzettend lief stel! Ik begon altijd aan de rechterkant met werken, want ik moest in 1 week alle kamers doen. Op het laatst stofzuigde ik de hele gang. En na afloop moest ik dan altijd bij dat echtpaar komen, dan zetten zij een kopje thee en mocht ik een sigaretje bij ze roken. En dat was een klein mannetje, hij was slecht van zicht, meneer Kool. Het was zo'n lief stel! Heel gewoontjes, maar zo lief. Die mensen waren lief gewoon, ze waren altijd geïnteresseerd. En omdat hij slecht zicht had, had hij een maatje en die liep met hem mee."

Toos: Mevrouw Smalhout zat op 2 en was ook een rode. Zij was de moeder van professor Smalhout. Ze had altijd een Bijbeltje liggen op haar dressoir.

En d'r badkamer was haar linnenkast geworden, aan die roede had ze allemaal kleding hangen." Tiny: "En meneer Smalhout kwam af en toe langs, een hele vriendelijke man was dat."

Toos: "Er waren ook twee zussen en die woonden tegenover elkaar op de gang. De ene kamer hielden ze als slaapkamer en de andere als huiskamer. Die ene had geloof ik in de huishouding gewerkt en die bakte altijd koekjes, taartjes en pannenkoeken en die deelden ze altijd uit. Het was toen 1972 geloof ik."

"Er was een meneer met een papegaai en die woont nu nog steeds in Het Schouw. Een tijdje geleden ben ik bij hem binnen geweest en toen dacht ik 'god die papegaai leeft nog steeds!'", zegt Tiny lachend. Ook Toos herinnert zich dit nog goed: "Hij had zo'n grote gekleurde papegaai en die zei altijd 'PAPAPA' als je binnenkwam."

Toos: "Op mijn gang heb ik twee bewoners gehad, een man en een vrouw. Die woonden naast elkaar en die deden het met elkaar. Dan moest ik altijd goed bellen voordat ik naar binnen kon gaan. Die lagen altijd met zijn tweetjes boven op bed. Er zal wel niks gebeurd zijn hoor!" zegt Toos terwijl ze het uitgiert van het lachen.

Suze: "Meneer Gerritsen woonde bij ons begin jaren 80 daar was ik helemaal gek op! Dat was een klein mannetje met een petje en een sigaartje. Dan had hij van die zwarte soldaten-schoenen aan en elke morgen zei hij 'Suus, ik heb er helemaal geen zin meer in, ik ben er klaar mee' want hij was al in de 90. Ik kom weer een dag bij hem binnen, hij zegt 'het gaat nu helemaal niet goed meer hoor, ik kan niet eens meer lopen' dus ik kijk naar hem" lachend: "Had ie zijn schoenen verkeerd aan! Echt waar!"

Suze: "Je had van die mensen, zoals mevrouw Wiegman, dat was zo'n lekker klein wijffie van 96, die had de deur de hele dag open. Dat maakte het heel gezellig, dat was ook veel makkelijker binnenlopen." Wies: "Dan liep je voorbij even kletsen, was zij aan het breien, ze had zo'n tafel VOL spulletjes. Dat is makkelijk omdat de deur openstond."

Suze: "We hebben ook weleens een bewoner gehad, die hield van naakt zijn, hij was nudist. Die dames vluchten naar binnen als ze hem zagen. Weg waren ze hoor!" zegt ze lachend.

Suze: "Die gang was een soort straat voor ze, ze stonden vaak met elkaar te praten, ook later toen je het koffiezitje kreeg bij de lift." Wies: "De mensen die slecht waren kregen een kopje thee of koffie op de kamer, als ze slecht ter been waren maar ze wilden niet naar beneden, dan gingen ze koffiedrinken op het zitje op de gang. Degene van de bewonerscommissie schonk de koffie en de rest zat te wachten tot ze kregen! Hahahaha"

Suze: "Ik vertelde aan iemand van de bewonerscommissie dat ik zwanger was, en dus wegging als teamleider. De volgende morgen zit hij met de bewoners aan tafel, hoor ik hem zeggen: 'Ik moet jullie iets verschrikkelijks vertellen, Suze is zwanger! Alle bewoners zeiden 'en nu, en nu?' Ja wel een compliment ja! Dat werd dan allemaal zo besproken bij het koffiezitje met elkaar."

Dilo: "Nog iets wat me te binnen schiet. Mijn schoonvader had een auto, maar er was geen parkeerruimte voor. Die auto mocht hij dus niet bij Het Schouw zetten. Maar hij had een invalide kaart. Toen heeft hij al gezegd 'Ik wil heel graag hier komen maar ik wil heel graag mijn auto hier kwijt'. Toen hebben ze hem toch een plekje gegeven. Maar hij moest er zijn mond over houden".

Dilo: "Hij was enthousiast over het Schouw, het was zijn huis. Hij had ook een vogel thuis. Die mocht hij niet op zijn kamer hebben, die had hij op de gang staan. Hij verzorgde ook de vissen. Hij verzorgde veel op de gang, voor anderen ook. Ja, hij hield van mensen. Als iemand met iets kwam en hij kon dat dier niet verzorgen, dan deed hij dat wel".

Gezelligheid op het koffiezitje bij de lift

Toos: "Mevrouw Schaft, dat was de onder-directrice, was heel streng. Als we naar huis gingen moest je altijd langs haar kantoor. En al was het 2 minuten voor 17.00, dan haalde ze je met het haar vingertje naar binnen en dan zei ze: 'Doe nog effe dat aanrechtje schoonmaken.' En dan kon je gaan." Tiny valt haar bij: "En 's middags was er weleens een toetje over, dan zaten we met zijn allen een toetje te eten en dan kwam mevrouw Schaft eraan," lachend: "Wij allemaal ons toetje achter onze rug, want dat mocht niet. Ja, we waren wel een beetje bang voor haar!"

"Ja, ze had ook ergens geen ongelijk," zegt Toos "Ik kreeg weleens eten aangeboden van een bewoonster die zei: 'Ik lust het niet, eet jij het maar op' en dat mochten we niet. Maar ik deed het wel hoor!"

Wies: "Mevrouw Schaft voelde zich echt de moeder van sommige bewoners. Over sommige bewoners zei ze tegen ons: 'Kam effe d'r haren en ze moet

effe een ander vessie aan hoor, want zo kan ze niet naar de recreatiezaal'"

Ook tegen ons: 'heb jij wel vitamientjes?' zo in mijn wangen knijpend.

Suze: "Ze had wel lievelingetjes, ze was aan de ene kant heel leuk. Aan de andere kant mochten bewoners geen kleedjes voor hun deur, die smeede ze gewoon naar binnen."

Wies: "Ze maakte het gezellig, soms was ze ook heel amicaal. In die tijd was het zo, die mensen waren allemaal haar kinderen. Voor ons was ze ook goed. Maar, als je een keer een toetje zat te eten, dan gooiden we het gauw in de la. Dan kon je een uitbrander krijgen."

Suze: "Lida Kambeek deed altijd het haar van mevrouw Schaft." Wies: "Het zat als Beatrix. Maar bij mijn collega ook hoor, die ging onder werktijd haar krulspelden doen. Ja, het was een stel bij elkaar hoor!"

Meer informatie

Wanneer u belangstelling heeft voor het wonen in Het Schouw dan kunt u zich aanmelden bij het opnamebureau van de Willem Drees Stichting, telefoon 32 39 31, waar u alle gewenste informatie kunt krijgen, ook over de andere huizen die door de Willem Drees Stichting worden beheerd.

Willem Dreeshuis,
Hugo de Vrieslaan 65,
Amsterdam-Oost.

De Venser,
Berthold Brechtstraat 1,
Amsterdam-Zuidoost.

De Klinker,
Borgerstraat 45,
Amsterdam-Oudwest.

Willem Drees Stichting,
Th. Weeversweg 13-17,
Amsterdam.

uitgever: marga bijst
tekst: liebeth van boord
vormgeving: nicco swanink, haarlem
druk: rotor offsetdruk bv

het schouw, mei 1985

Het Schouw

Het Schouw is een wooncentrum voor ouderen, voornamelijk afkomstig uit de democratisch-socialistische leefstijl.

Het Schouw stelt zich ten doel voorwaarden te scheppen voor een goed leefklimaat en wil hieraan op democratische wijze vorm geven. Ter ondersteuning hiervan biedt Het Schouw huisvesting, verzorging en begeleiding, aangepast aan de individuele behoefte, gericht op de zelfredzaamheid van de bewo(n)st(er) met respect voor diens wensen en gevoelens.

Het gebouw

Het gebouw heeft 12 woonlagen. De ziekenafdeling en de ondersteunende diensten als ergotherapie, fysiotherapie, maatschappelijk werk, cultureel werk en de medische zorg bevinden zich op de twaalfde etage. In Het Schouw zijn 263 eenpersoons- en 35 tweepersoonsappartementen. In het totaal wonen er 355 bewoners. Boven de hoofdingang bevindt zich de afdeling groepsverzorging.

De appartementen bestaan uit een zit-slaapkamer, een badcel met douche, vaste wastafel en toilet, een keukentje

en een balkon. De tweepersoons-appartementen hebben naast deze voorzieningen een aparte slaapkamer.

De ligging

Het terrein waarop Het Schouw is gebouwd, wordt omsloten door de Th. Weeversweg, de IJdoornlaan en het grote parkeerterrein achter het winkelcentrum 'Boven het IJ' aan het Buikslotermeerplein.

Op de IJdoornlaan stoppen de bussen 31, 33, 37 en 38. Op het Buikslotermeerplein bevinden zich de eindhaltes van de bussen 32 en 36 en op de Th. Weeversweg stopt bus 90. De hoofdingang van Het Schouw ligt aan de Th. Weeversweg.

De buurt

Het Schouw staat open voor ouderen uit de buurt. Zij kunnen van een aantal voorzieningen gebruik maken, waaronder het eettafelproject, tijdelijke opname en deelnemen aan diverse clubs en ontspanningsactiviteiten.

Het Schouw is een van de verzorgingshuizen van de Willem Drees Stichting en is in 1972 geopend.

Het adres van Het Schouw is:
Th. Weeversweg 37,
1025 AV Amsterdam,
tel.: 37 20 22.

10 | Het nieuwe Schouw

Wat is er in het huidige Schouw nog over van die bevologenheid onder bewoners en personeel?

Wies: "De tijd is anders nu, de mensen zijn anders. Het Oude Schouw was echt een verzorgingshuis, dat bestaat nu eigenlijk niet meer. Vroeger was het meer samen, we hadden veel meer contact. De bewoners zijn nu ouder en daardoor kunnen ze veel minder dan vroeger. Voor de bewoners is de zorg in Het Schouw nog steeds erg goed, maar onder het personeel is er minder saamhorigheid." Suze: "Vroeger waren we vrijer, veel contact met elkaar, de directie de adjunct-directeur, je was meer een eenheid. We gingen allemaal goed met elkaar om, als de een dit niet kon deed de ander dat. Je werkte met 12 man op een team dus je had ook meer met elkaar te maken."

Anton: "We zijn eigenlijk vooral een verpleeghuis geworden. Daar zijn strengere regels voor. Maar de waarden waaruit gewerkt wordt zijn hetzelfde gebleven. Ik merk dat er veel respect is voor bewoners. Privacy is nog steeds belangrijk. Vrijheid, gelijkheid en verdraagzaamheid zijn dat ook". "Alle 'rode' huizen hebben bovendien de Roze Loper, het certificaat voor homovriendelijkheid, wat eigenlijk duidt op een open instelling voor diversiteit in de breedte. En we hebben nog steeds een belangrijke functie voor buurtbewoners". "De nieuwe manier van werken die momenteel wordt ingevoerd met zelfsturende teams past goed bij de oorspronkelijke visie van Het Schouw".

De liefde voor de oudere mensen blijft altijd bestaan. Toos en Tiny doen nog steeds vrijwilligerswerk in het Schouw. Toos: Op een gegeven moment werd ik gevraagd om te helpen bij klaverjassen, nu help ik ook in het restaurant en als het koor zingt ben ik er ook."

Toos houdt van de mensen: "Ik hou van oudere mensen," lachend "ik ben nu zelf ook oud natuurlijk. Als ze lastig zijn dan maak ik grapjes en zeg ik 'nou niet zo vervelend doen hoor', ja ik ken heel goed met ze opschieten." Toos droomt nog weleens over het Oude Schouw. "Dan word ik wakker en denk ik, ik moet naar het winkeltje!" dan realiseert ze zich dat die tijd voorbij is.

Eerste paal Dollardplein, 2007.

De architect heeft de rode achtergrond van Het Schouw verwerkt in kleurstelling nieuwbouw

Eerste paal Ijdoornlaan, 2010.

Sloop, 2011. Foto's van dhr. Hagendorn.

Onderstaande medewerkers worden hartelijk bedankt voor het verwoorden van hun herinneringen

- Tiny de Bruin (1933): 1980 -1990: verzorging, nu vrijwilliger.
- Dilo (1934) en Jannie (1933) van Commenée-Pomp: (schoon)vader woonde hier 1986-1995.
- Toos de Bueger (1934): 1972-1992: 2 jaar huishoudelijke hulp en daarna het winkeltje.
- Marga Bögels (1951): 1976-1989: maatschappelijk werkende.
- Wies Kooij (1952): 1976-heden: begonnen in de schoonmaak, later verzorgende.
- Suze Zwanink (1956): 1976 -heden: begonnen als teamleider, later ziekenverzorgende.
- Yvonne Keijzer (1958): 1982-heden: kapster.
- Anton Koolwijk (1958): 1999-heden: geestelijk verzorger.

Woonzorgcentrum
Het Schouw